

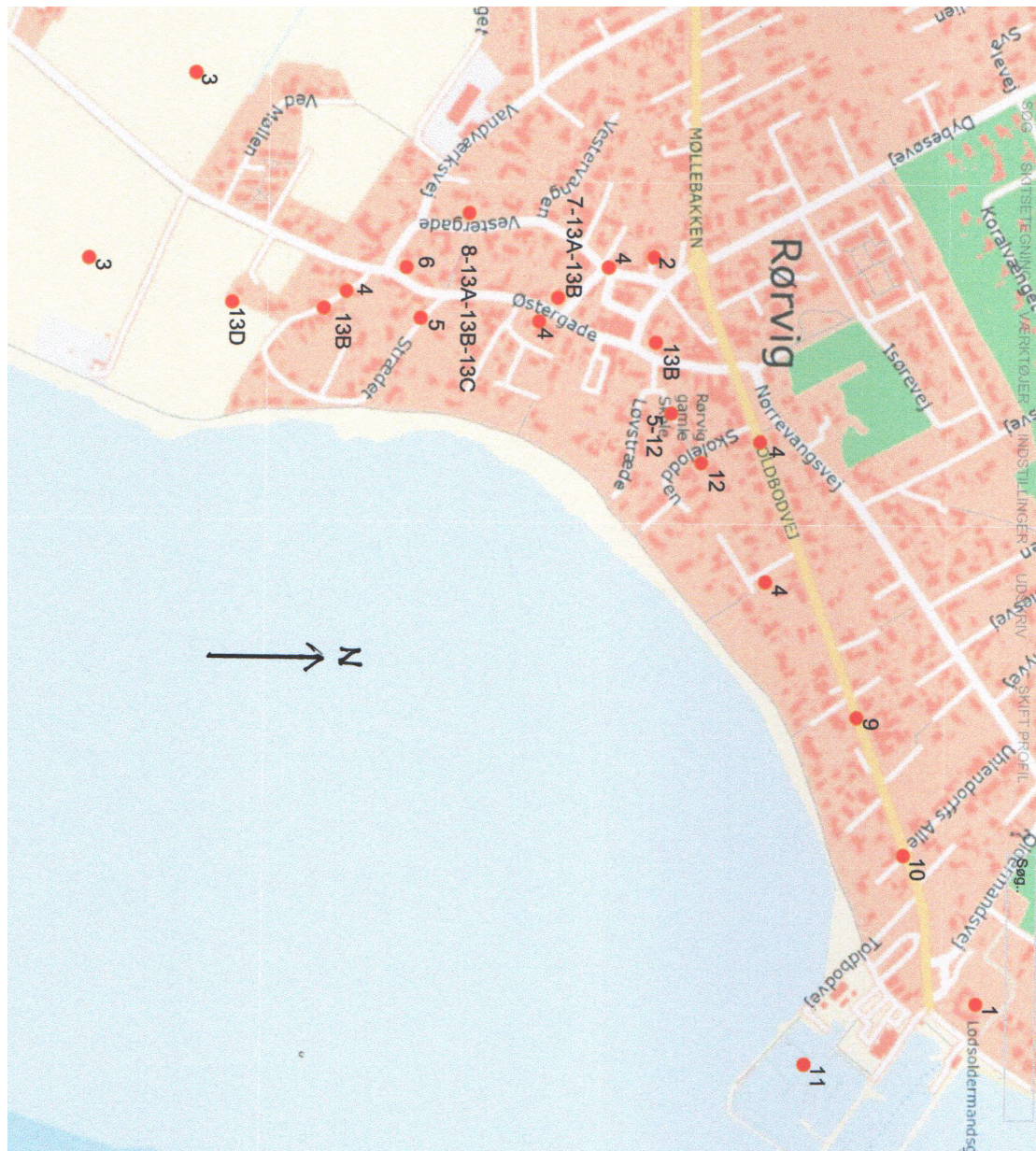

Støttet af

NORDEA
FONDEN

Kort over Rørvig:

1C-2C-3A-4A+4B-5B-6A-7B-8C-9A-10A-11B-12B-13B.

Rørvig By og Land.

Gæt en 13ér...:

På opdagelse i – Rørvigs Kulturmiljø.

"Et kulturmiljø er et geografisk afgrænset område, hvor der er en historisk sammenhæng mellem bebyggelsen og stedets fortælling. Det er afgørende, at fortællingen er synlig og kan opleves i dag, og dermed er med til at skabe en historisk bevidsthed omkring vores fælles kulturarv."

I folderen "Rørvigs Kulturmiljø" beskrives kulturmiljøet ud fra en række spørgsmål og mulige svar, der tilsammen giver et billede af vores dejlige by. Denne form er valgt, da det giver os mulighed for en nuanceret fortælling på lidt plads. Alligevel gør pladsmangel det umuligt at fortælle den komplette historie under alle spørgsmål – vi har derfor forsøgt at tilføre yderligere viden til den samlede historie i andre spørgsmål.

Opgaven går ud på, at du og din familie taler jer frem til det rigtige svar ud af de 3 svarmuligheder, der er på hvert spørgsmål. Vi giver jer lidt hjælp under **ledetråd** – men I skal stadig bruge jeres øjne og fantasi og ikke mindst snakke og hjælpe hinanden med besvarelsen.

Bemærk at der godt kan være flere udsagn, der er korrekte. Du skal derfor skrive det eller de bogstaver i svarfeltet, der står ud for de udsagn, som du/l mener er korrekte.

Kortet på folderens bagside viser de steder, hvor spørgsmålene skal besvares. Stederne er på kortet markeret med et tal svarende til spørgsmålene. Vær opmærksom på, at der kan indgå flere steder under samme spørgsmål. I kan starte hvilket som helst sted på ruten. Turen er i alt 2½ kilometer lang – så der er tid til at opleve undervejs. Rigtig god tur.

Efter turen: Når alle spørgsmål er besvaret, kan I finde det rigtige svar under vores logo.

Hvis du har spørgsmål eller gode ideer til nye familieopgaver, så kontakt Kjeld Jensen på mail: kjeldogjette@hotmail.com eller tlf. 52241999.

Spørgsmål nr.:	Hvad er det rigtige svar?	Svar = A/B/C
<p>1. Rørvig var tidligere kendt for sine mange store markante bytræer – nu er kun få tilbage. Hvad er der sket med de andre?</p> <p><i>Ledetråd: Kan træer også blive syge?</i></p>	<p>A. De er døde. Ejeren har af sikkerhedsmæssige hensyn været nødt til at fjerne resterne.</p> <p>B. Ejerne har fjernet dem, da træerne tog al sollyset og gav mange nedfaldne blade.</p> <p>C. De er døde pga. alder, svampe- og insektangreb. Det er et stort tab og de resterende skal fortsat bevares i henhold til lokalplanen.</p>	
<p>2. I gamle dage blev landsbyernes jord dyrket i fællesskab overalt i Danmark. Det var ikke effektivt og for at få større høstudbytte besluttede kongen derfor, at hver bonde skulle have al sin jord samlet omkring sin gård. Denne deling blev kaldt udskiftningen – og det betød at Rørvigs landbrugsjord blev fordelt ligeligt mellem de 22 gårde i landsbyen. Hvornår skete det – og hvad betød det for landsbyen Rørvig?</p> <p><i>Ledetråd: Skyd – hvis du ikke ved det.</i></p>	<p>A. Rørvig blev som Nakke by udskiftet i 1799. Mange af byens gårde blev kun delvis nedbrudt for at give byggemateriale til de nye gårde – så landsbyen forblev stort set intakt.</p> <p>B. Rørvig forsvandt, da den blev udskiftet i 1805. Alle byens 22 gårde blev nedrevet og genopført på den enkelte bondes nye jord.</p> <p>C. Rørvig forblev stort set intakt, da den blev udskiftet så sent som i 1855. Her købte landsbyens beboere deres gårde eller byhuse af staten, der var ejer. Mange af de nye ejere havde ikke landbrug som hovederhverv og ønskede fortsat at bo i landsbyen. Derfor blev gårdene liggende og kun 7 af byens 22 gårde blev fuldstændig udflyttet.</p>	
<p>3. Der var i gamle dage - særligt 1 dyr i landsbyen, der blev passet og plejet. Altid fik den det bedste foder og det saftigste græs – hvem var det?</p> <p><i>Ledetråd: Når man passede den skulle man ikke bære rød skjorte.</i></p>	<p>A. Bytyren - der var det allervigtigste dyr i hele landsbyen, da den skulle sikre, at køerne fik kalve og gav mælk.</p> <p>B. Gæssene - var vigtige for landsbyen, da de skræppede op og på den måde advarede om ubudne gæster og ransfolk.</p> <p>C. Køerne - var de allervigtigste for landsbyen, da de fødte kalve og gav mælk, samt gav gødning til markerne i form af deres afføring – (kokasseme).</p>	
<p>4. Kan det tænkes, at der på grund af det kystnære milde klima og de mange solskins-timer vokser eksotiske buske og træer i Rørvig?</p> <p><i>Ledetråd: Se nøje efter. Her må du undtagelsesvis skrive 2 bogstaver.</i></p>	<p>A. Ja, enkelte steder i byen vokser der Morbærtræer, der får de dejligst smagende og stærkt farvende bær. Morbærtræet kræver megen sol og varme.</p> <p>B. Ja, Kristtjørnen står i mange haver. Den vokser godt i den næringsfattige jord – og det milde kystnære klima gør, at den ikke fryser ned om vinteren.</p> <p>C. Ja, i næsten alle haver vokser der små appelsintræer – så du skal se godt efter.</p>	
<p>5. Er der autentiske vejforløb i Rørvig– altså vejforløb der ikke har ændret sig væsentlig i måske 500 år?</p> <p><i>Ledetråd: Se ned og til siderne.</i></p>	<p>A. Nej, byen har ændret sig og de gamle vejforløb er væk for længst.</p> <p>B. Ja, strædet ved den gamle skole og Strædet er begge veje, der kan være mange hundreder år gamle.</p> <p>C. Måske, men jeg kan ikke pege dem ud.</p>	
<p>6. Du tror det næppe – men indtil 1972 var der en døgn-bemandet telefoncentral i Rørvig. Hvad sagde telefondamen, når man f.eks. ringede og skulle bestille bord på Rørvig Kro?</p> <p><i>Ledetråd: Du skal tænke langt, langt tilbage – og bruge din fantasi.</i></p>	<p>A. "Isøre" Hvilket nummer ønsker De?</p> <p>B. Rørvig telefoncentral – det er Dorthe. De ønsker?</p> <p>C. Goddag, det er Rørvig - Danmarks største sommerhuskommune. Hvad kan jeg hjælpe Dem med?</p>	

<p>7. Bystævnet – hvor gamle er de 3 store kastanietræer?</p> <p><i>Ledetråd: Hvornår er bystævnet rekonstrueret?</i></p>	<p>A. De er lige så gamle som skåltegnene i den store flade sten – dvs. fra bronzealderen for 3500 år siden.</p> <p>B. Bedømt ud fra fotos er de 3 træer plantet samtidig med at bystævnet blev rekonstrueret i 1936 dvs. træerne er ca. 85 år gamle.</p> <p>C. Træerne er gamle. Måske plantet omkring 1850 – for at markere den nye grundlov?</p>	
<p>8. Byens gadekær blev tørlagt i begyndelsen af 1960'erne – dvs. tømt for vand og hullet fyldt op med jord. Hvorfor?</p> <p><i>Ledetråd: læs svarene grundigt.</i></p>	<p>A. Måske fordi det lavvandede gadekær gav lugtgener og var ynglested for en sand myggeplage hver sommer?</p> <p>B. Måske fordi landsbyens gårde ikke mere havde heste og køer, der skulle vandes morgen og aften i gadekæret?</p> <p>C. Gadekæret blev fjernet af frygt for, at mindre børn skulle drukne i det lave vand. Det var nemlig sket i Albertslund!</p>	
<p>9. Er der et særligt ritual omkring det at møde en anden Rørviger på gaden?</p> <p><i>Ledetråd: Hvad har du selv oplevet?</i></p>	<p>A. Ja. Man har hilsepligt. Det er uhøfligt ikke at hilse på en medborger – men måden at hilse på er valgfri.</p> <p>B. Nej, ikke det jeg ved af.</p> <p>C. Ja. Det er velanset, at man standser op og snakker med den person, man møder.</p>	
<p>10. Det er kun få mennesker, der får opkaldt en vej efter sig – men hvem var ham Uhlendorff, der har givet navn til Uhlendorffs Allé?</p> <p><i>Ledetråd: Hvem havde fri og råd til at holde ferie - og i sommerferien flytte op på landet omkring år 1900?</i></p>	<p>A. Uhlendorff var balletmester på Det Kgl. Teater og boede i mange år i det smukke røde hus på Toldbodvej 70 – skråt overfor "hans" vej.</p> <p>B. Uhlendorff var en lokal fisker, der boede på Nørrevangsvej. Han brugte hver dag grusvejen, når han skulle til havnen for at røgte garn. Vejen blev derfor lokalt kaldt Uhlendorffs Allé.</p> <p>C. Uhlendorff var en lokale bykonge, der betalte sognerådet for at få opkaldt en vej efter sig.</p>	
<p>11. Hvordan betalte Rørvigs bønder skat i gamle dage - før 1855?</p> <p><i>Ledetråd: Hvad lyder sandsynligt?</i></p>	<p>A. Bønderne betalte ikke skat, da 2 ud af byens 3 marker var ødelagt af sandflugt. Kongen ejede byens jord og gårde og bønderne skulle normalt betalte skat i form af fæsteafgift for brugsretten af jord og gård.</p> <p>B. Skat/fæsteafgift blev betalt i penge og korn – eller pligt til at seje kongens heste til sommergræsning på Hesselø</p> <p>C. Bønderne betalte skat i form af leverancer af saltede sild fanget i fjorden.</p>	
<p>12. Når skolebørnene i gl. dage sad bøjede over deres bøger i Rørvigs 2 skoler – hvad kiggede lærerinden så særligt nøje efter, når hun gik forbi?</p> <p><i>Ledetråd: Det kløede så forfærdeligt.</i></p>	<p>A. Hun så efter, om børnene arbejdede flittigt med lektierne og havde rene negle.</p> <p>B. Hun kiggede efter om børnenes hår var levende af lus. At have lus var almindeligt og skolen var et vigtigt led i bekæmpelsen.</p> <p>C. Hun så efter om børnene havde åbne øjne. Mange børn var tidligt oppe om morgenen for at hjælpe med pasningen af gårdens dyr – og de blev så trætte i skolen.</p>	
<p>13. Kulturmiljøet er både ting og handlinger og vigtige for en bys selvforståelse. Men knap så let at sikre – for det der er kulturmiljø i morgen – er jo blot forældede ting i dag. Ud af 4 fysiske eksempler – hvor mange er bevaret?</p> <p><i>Ledetråd: Du må rundt og tælle.</i></p>	<p>A. Byens 2 brandsprøjter eksisterer.</p> <p>B. 3 ud af byens 4 bybrønde eksisterer.</p> <p>C. Byens eneste gadekær eksisterer.</p> <p>D. Rørvigs 3 Møller eksisterer.</p>	